

Česká zemědělská univerzity v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

**Česká zemědělská
univerzita v Praze**

Bakalářská práce

**Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji
se zaměřením na raný středověk**

Valeriia Khramenkova

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Valeriia Khramenkova

Ekonomika a management

Název práce

Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji se zaměřením na raný středověk

Název anglicky

Possibilities of tourism development in the South Moravian Region with a focus on the early Middle Ages

---

Cíle práce

Cílem práce bude vyhledávání možnosti rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji na národní a regionální úrovni. Práce je zaměřena na cestovní ruch uskutečněný v Jihomoravském kraji domácími a zahraničními turisty. Hlavním úkolem práce je zjistit motivy návštěvníků ke spotřebě služeb ve vybrané oblasti a vliv tohoto oboru na národní hospodářství, identifikace možností pro další rozvoj cestovního ruchu a navrhnout reálné řešení za účelem udržet cestovní ruch v dané oblasti v aktivní činnosti. Bohatá historie této oblasti a zachované středověké stavební objekty a umělecké práce vytvářejí předpoklady pro růst zájmu o tento region.

Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na praktickou a teoretickou část. V teoretické části budou na základě studia odborné literatury a dalších dostupných informačních zdrojů představeny předpoklady České republiky pro cestovní ruch v Jihomoravském kraji. Celá první část bude vycházet zejména z informací zjištěných v odborné literatuře a má sloužit jako teoretický základ pro další část, která se již zabývá konkrétními zjištěními daty a jejich prezentací.

Praktická část se bude zabývat sběrem dat získaných zejména z Českého statistického úřadu a informací z Ministerstva pro místní rozvoj. Po sběru statistických dat bude následovat jejich analýza a prezentace, zejména z oblasti dosavadního vývoje a současného stavu, a to především z pohledu příjezdů a návštěvnosti destinace. Vývoj počtu návštěvníků bude dále zpracován pomocí dekompozice časové řady, kdy je po jejím očištění vyjádřena trendová a sezónní složka.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Domácí cestovní ruch, mezinárodní cestovní ruch, národní hospodářství, region, rozvoj cestovního ruchu, turismus, Jihomoravský kraj, středověké památky

---

Doporučené zdroje informací

BERÁNEK, J. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: mag CONSULTING, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

ČSÚ Satelitní účet cestovního ruchu, přístupné:

https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu

ČSÚ Statistická ročenka České republiky 2021, ČSÚ, Praha, 2021, 816 s., ISBN 978-80-250-3166-7

INDROVÁ, J. *Cestovní ruch*, Praha: Oeconomica, 2009, ISBN 978-80-245-1569-4

KOTÍKOVÁ, H. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

MALÁ, V. *Základy cestovního ruchu*, Praha: Oeconomica, 2002, ISBN 80-245-0439-1

PALATKOVÁ, M. – ZICHOVÁ, J. *Ekonomika turismu : turismus České republiky*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.

UNWTO, *International Tourism Highlights, 2020 Edition*, Madrid: UNWTO, 2021. ISBN 978-92-844-2245-6

ZELENKA, J. – PÁSKOVÁ, M. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2002. ISBN 80-239-0152-4

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zbyněk Kuna, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 15. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji se zaměřením na raný středověk" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 03. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Zbyňkovi Kunovi, Ph.D. za vstřícné jednání při konzultacích a cenné informace v průběhu vedení této bakalářské práce.

Možnosti rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji se zaměřením na raný středověk

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá možnostmi rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji se zaměřením na rány středověk. Je zaměřena na podmínky pro cestovní ruch a celkově na trh cestovního ruchu v dané oblasti.

Práce poskytuje ekonomickou a geografickou charakteristiku oblasti, popisuje podmínky a vlastností cestování na území Jihomoravského kraje a zaměřuje se na vývoj turistického sektoru, posouzení jeho silných a slabých stránek.

Hlavním přínosem této bakalářské práce je přesná identifikace lokálních příležitosti, vytvoření metody pro stanovení možnosti rozvoje konkrétní destinace a návrh řešení, která povedou ke zlepšení rozvoje cestování do dané destinace a povedou ke stabilizaci cestovního ruchu. Práce sleduje jak dosavadní vývoj, tak i predikuje budoucí předpokládaný vývoj. Na konci práce jsou shrnuty zjištěné informace a jsou představeny návrhy na zlepšení.

Klíčová slova: domácí cestovní ruch, mezinárodní cestovní ruch, národní hospodářství, region, rozvoj cestovního ruchu, turismus, Jihomoravský kraj, středověké památky

Abstrakt

The bachelor thesis deals with the possibilities of tourism development in the South Moravian Region with a focus on the wounds of the Middle Ages. It is focused on the conditions for tourism and the overall tourism market in the area.

The thesis provides economic and geographical characteristics of the area, describes the conditions and characteristics of travel in the South Moravian Region and focuses on the development of the tourist sector, assessment of its strengths and weaknesses.

The main benefit of this bachelor thesis is the precise identification of local opportunities, the creation of a method for determining the possibility of development of a particular destination and the design of solutions that will lead to an improvement in the development of travel to the given destination and lead to the stabilization of tourism. The thesis monitors both the current development and predicts the future expected development. At the end of the thesis, the information found is summarized and suggestions for improvement are presented.

Keywords: development, domestic tourism, national economy, tourism

Obsah

Obsah

1. ÚVOD	11
2. CÍL PRÁCE A METODIKA	12
2.1 CÍL PRÁCE	12
2.2 METODIKA	12
3. TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE	13
3.1 CESTOVNÍ RUCH	13
3.1.1 CO JE CESTOVNÍ RUCH?	13
3.1.2 VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	13
3.1.3 VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU	14
3.1.4 VÝZNAM PRO EKONOMIKU	15
3.1.5 SUBJEKTY CESTOVNÍHO RUCHU	15
3.1.6 PODMÍNKY ROZVOJE	16
3.1.7 KLASIFIKACE CESTOVNÍHO RUCHU	16
3.2 DESTINACE	21
3.2.1 KVALITA DESTINACE	22
3.3. JIHOMORAVSKÝ KRAJ	22
3.3.1 DATA O KRAJE	22
4. PRAKTICKÁ ČÁST	24
4.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TRH CESTOVNÍHO RUCHU	24
4.2 CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE	26
4.3 CESTOVNÍ RUCH V JIHOMORAVSKÉM KRAJI	27
4.3.1 STATISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU V JIHOMORAVSKÉM KRAJI	27
4.3.2 CENOVÝ PRŮZKUM	30
4.3.3 ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU	31
4.4 SWOT ANALÝZA	32
4.5 HLAVNÍ TURISTICKÉ ATRAKTIVITY JIHOMORAVSKÉHO KRAJE	33
4.5.1 VELKOMORAVSKÁ ŘÍŠE	33
4.5.2 VELEHRAD	34
4.5.3 PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY	35
4.5.4 ZNOJMO	35
4.5.5 ZNOJEMSKÉ PODZEMÍ	35
4.5.6 LEDNICKO-VALTINSKÝ AREAL	35
4.6 VLASTNÍ TURISTICKÝ PROGRAM V JIHOMORAVSKÉM KRAJI	36
4.6.1 PRVNÍ DEN	36

4.6.2 DRUHÝ DEN	37
4.6.3 TŘETÍ DEN.....	37
4.6.4 ČTVRTÝ DEN	38
4.6.5 PÁTÝ DEN	39
4.6.6 ŠESTÝ DEN	40
4.6.7 DOPRAVA	41
4.6.8 UBYTOVÁNÍ.....	42
4.6.9 STRAVOVÁNÍ	42
4.7 KALKULACE.....	42
5. ZÁVĚR.....	44
6. SEZNAM LITERATURY:	46
7. SEZNAM TABULEK	49
8. SEZNAM OBRÁZKU	49
9. SEZNAM GRAFU.....	49

1. ÚVOD

Cestovní ruch je nedílnou součástí světové ekonomiky v mnoha zemích. To přispívá k růstu zaměstnanosti obyvatel, využití kapacit hotelů, restaurací, pořádání kulturních a sportovních akcí. Vzniká neustálým pohybem obyvatelstva z různých důvodů. Získávání zkušeností, poznávání nových míst, účel studia nebo relaxace. Cestovní ruch je nedílnou součástí života jednotlivce, i celé společnosti, zejména ve vyspělých zemích.

Cestovní ruch propojuje i řadu dalších odvětví, jako je rozvoj sportu, kultury, stavebnictví, dopravy a dalších. Tato odvětví jsou zodpovědná za vytváření mnoha pracovních míst a hospodářskému rozvoji těchto regionů. V některých zemích je cestovní ruch velmi důležitý a dokonce na něm závisí. Tvoří velký podíl na jejich HDP a jsou to například malé ostrovní státy.

Je samozřejmé, že cestovní ruch má nejen pozitivní stránky, ale přináší s sebou i negativní důsledky. Mohou vznikat na úkor životního prostředí, například znečišťováním vody, ovzduší a půdy. Další negativní dopad může mít na živočišný a rostlinný svět nebo omezování domorodých obyvatel v místě jejich bydliště, např. hlukem. Z těchto důvodů je třeba cestovní ruch kontrolovat a omezovat.

Cestovní ruch má dopad na ekonomický, sociokulturní a environmentální sektor. V některých případech to může mít negativní dopad na turistické destinace, ale v mnoha zemích je turismus i nadále důležitou součástí hospodářského rozvoje. V posledních letech prošel mnoha změnami. V roce 2003 Evropská komise formulovala deset hlavních trendů, které ovlivní cestovní ruch v blízké budoucnosti. Těmito faktory jsou demografie, zdraví, vzdělání, volný čas, zkušenosti s cestováním, životní styl, informační technologie, doprava, udržitelnost, bezpečnost. Nyní je zřejmé, že tyto trendy se potvrdily a stále platí.

Cestovní ruch je dnes jedním z nejúspěšnějších hospodářských odvětví na světě a významně přispívá ke globálnímu hospodářskému růstu. Přímou či nepřímou přispívají k vytváření globálních pracovních míst, zejména na pozicích vhodných pro ohrožené skupiny, jako jsou ženy, mládež nebo lidé z rozvojových a méně rozvinutých zemí s nízkou úrovní vzdělání. Cestovní ruch je navíc často realizován v původně ekonomicky slabších územích, včetně regionů vyspělých zemí, kde jim pomáhá zvyšovat životní úroveň a snižovat rozdíly mezi jednotlivými regiony.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 CÍL PRÁCE

Cílem práce bude vyhledávání možnosti rozvoje cestovního ruchu v Jihomoravském kraji na národní a regionální úrovni. Práce je zaměřena na cestovní ruch uskutečněný v Jihomoravském kraji domácími a zahraničními návštěvníky. Hlavním úkolem práce je zjistit motivy návštěvníků ke spotřebě služeb ve vybrané oblasti a vliv tohoto oboru na národní hospodářství, identifikace možnosti pro rozvoj cestovního ruchu a navrhnout reálné řešení za účelem rozvoje cestovního ruchu v dané oblasti v aktivní činnosti, a to i se zřetelem na bohatost regionu na historické památky a jeho vliv při utváření nejstarších státních útvarů na našem území.

2.2 METODIKA

Bakalářská práce je rozdělena na praktickou a teoretickou část. V teoretické části budou na základě studia odborné literatury a dalších dostupných informačních zdrojů představeny předpoklady České republiky pro cestovní ruch v Jihomoravském kraji. Celá první část bude vycházet zejména z informací zjištěných v odborné literatuře a má sloužit jako teoretický základ pro další část, která se již zabývá konkrétními zjištěnými daty a jejich prezentací.

Praktická část se bude zabývat výhradně sběrem dat získaných zejména z Českého statistického úřadu a informací z Ministerstva pro místní rozvoj. Po sběru statistických dat bude následovat jejich analýza a prezentace, zejména z oblasti dosavadního vývoje a současného stavu, a to především z pohledu příjezdů a návštěvnosti destinace. Vývoj počtu návštěvníků bude dále zpracován pomocí dekompozice časové řady, kdy je po jejím očištění vyjádřena trendová a sezónní složka. Na závěr bude navržen i vlastní turistický program v regionu Jihomoravského kraje.

3. TEORETICKÁ ČÁST PRÁCE

3.1 CESTOVNÍ RUCH

3.1.1 CO JE CESTOVNÍ RUCH?

Cestovní ruch je cesta uskutečněná osobou ve svém volném čase za rekreačními, vzdělávacími, profesními, obchodními, sportovními, náboženskými a jinými účely. Jedná se o jeden z typů outdoorových aktivit, nejlepší způsob, jak se dostat pryč od shonu, vidět něco nového a zajímavého, získat pozitivní emoce. Cestovní ruch poskytuje příležitost seznámit se s kulturou jiných zemí a regionů, uspokojuje zvědavost člověka, obohacuje jej duchovně, zlepšuje jeho fyzické zdraví a přispívá k rozvoji jedince. Umožňuje spojit relaxaci s učením se novým věcem.

„Cestovní ruch je činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí (mimo místo bydliště) a to na dobu kratší, než je stanovená, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě“ (KOTÍKOVÁ, 2013)

Z definice vyplývá, že aby byla osoba pro statistické účely chápána jako účastník cestovního ruchu, musí opustit prostředí ve kterém se pohybuje na dobu kratší, než je stanovená. Stanovená doba činí u domácích pobytů (nejsou překročeny státní hranice) 6 po sobě jdoucích měsíců a při vycestování za hranice státu 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců.

Další podmínkou je splnění účelu cesty. Existuje mnoho cílů a motivací cesty, ať už se jedná návštěvu přátel a rodiny, o poznání nových kultur a tradic, poznání historie vlastní či cizí země, pasivní odpočinek na pláži, studium nových jazyků či dovedností. Cílem cesty však nesmí být dosažení zisku a za cestu nesmí být účastníkovi vyplacena žádná náhrada či kompenzace. Výjimkou, kdy je cíl cesty spjat s pracovními povinnostmi je účast na kongresovém cestovním ruchu, o kterém bude práce blíže pojednávat později v této kapitole. I zde však platí podmínka, že za účast na kongresu nesmí její účastník nárokovat honorář. (ČERNÁ, 2015)

3.1.2 VÝVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

V minulosti cestovali lidé především z důvodů obchodních a vojenských, v současnosti cestovní ruch je aktivitou pro volný čas. Reprezentuje velkou součást národního hospodářství a stal se běžnou součástí spotřeby obyvatelstva. Pro rozvoj je nutné splnit 3 základní podmínky,

a to vytvořit dostatečný fond volného času, zajistit přiměřené disponibilní prostředky u obyvatelstva a zajistit svobodu pohybu a bezpečnost v turistickém cíli – destinaci. Tyto podmínky jsou dnes (s výjimkou posledního jmenovaného faktoru v některých zemích) plněny v míře, jež s dřívějšími dobami nemá srovnání. Důsledkem je takový rozvoj, jenž umožnil jeho zařazení mezi nejvýznamnější ekonomické aktivity vůbec. Rozvoj je výsledkem potřeby obnovit a reprodukovat pracovní sílu, potřeby poznávat (růst vzdělanosti) a potřeby obnovovat a navazovat styk s lidmi. Je také podporován řadou faktorů, které souvisejí s počtem růstu obyvatelstva naší planety a změnami v osídlení (např. zvyšující se migrace lidí z venkova do měst vede k nárůstu hustoty jejich osídlení, což zpětně povzbuzuje poptávku městských obyvatel po poznání tradičního venkova či nepoškozené přírody) se zlepšováním jejich zdravotního stavu a zvyšováním vzdělanosti, jež umožňuje překonávat jazykové bariéry a podněcuje touhu po poznání nových míst, kultur a prožití neobvyklých zážitků. V hierarchii potřeb člověka se proto cestovní ruch postupně přesunul z oblasti potřeb luxusních do oblasti potřeb běžných, které jsou nedílnou součástí jeho spokojeného života (HESKOVÁ, 2011).

Cestovní ruch zažívá svůj hlavní a opravdu globální rozvoj od 90. let 20. století a každoročně v něm, s malými výkyvy, pokračuje až do současnosti. Také z tohoto důvodu se jedná o hlavní sledované období bakalářské práce. Nelze však přehlédnout výrazný propad turismu v období let 2020-2021, způsobený pandemií Covid-19.

Na počátku svého rozvoje začátkem 20. století byl ovšem cestovní ruch doménou vyspělého světa, obecně vyšší třídy obyvatel a z geografického pohledu zejména Evropy. Od zmíněných 90. let začíná být ovšem dostupný stále většímu množství lidí, na což navazuje rozšiřující se poptávka po destinacích i v méně rozvinutých zemích světa, pro které cestovní ruch v některých případech začne představovat klíčové hospodářské odvětví v zemi, které navíc multiplikačním efektem podporuje i všeobecný rozvoj území.

3.1.3 VYMEZENÍ CESTOVNÍHO RUCHU

Je možné ho definovat více způsoby, ale žádný z nich není úplný. Měl by být chápán jako terciární sféra poskytující veškeré služby spojené s cestováním a turistikou, jež lze rozdělit do jednotlivých sektorů:

Sektor ubytovací služby – poskytovatelé ubytovacích služeb, od hotelových řetězců až po soukromé malé penziony.

Sektor stravovacích služeb – restaurace, kavárny, hospody, jídelny.

Sektor atrakce – např. národní parky, kulturní či historická místa a zajímavosti, tematické parky, botanické zahrady apod.

Sektor doprava – letecká, lodní, železniční, automobilová a autobusová doprava, půjčovny vozidel.

Sektor zprostředkovatelé – cestovní kanceláře, agentury, rezervační systémy.

Sektor organizace – zahrnuje národní turistické centrály, regionální centra.

3.1.4 VÝZNAM PRO EKONOMIKU

Cestovní ruch není jen cestování a rekreace, ale také důležitou oblastí ekonomiky. Cestovní ruch přispívá k toku finančních zdrojů do země, nejen vytváří příjmy pro turistické společnosti, zvyšuje poptávku po potravinách a různých službách, tím stimuluje rozvoj příbuzných odvětví (doprava, hotelnictví, hospodářství, spoje, obchod a veřejné stravování, výroba suvenýrů atd.). Obsluha turistů je pro místní obyvatelstvo zdrojem příjmů, to se týká příjezdového, tedy aktivního cestovního ruchu – na druhé straně je výjezdový, tedy pasivní cestovní ruch.

3.1.5 SUBJEKTY CESTOVNÍHO RUCHU

Subjektem cestovního ruchu je osoba, která opustí území kde se běžně pohybuje s úmyslem cestovat, tato osoba se nazývá účastník cestovního ruchu, nebo také návštěvník. Subjekty se dále dělí podle doby strávené mimo běžné prostředí, nebo podle toho, zda překročí hranice domovského státu.:

Výletník – nebo také jednodenní návštěvník. Jedná se o krátkodobé opuštění místa běžného pobytu na dobu kratší 24 hodin, další podmínkou je, že návštěvník v navštíveném místě nepřenocuje.

Turista – trvalé bydliště je opuštěno na dobu delší 24 hodin, nebo účastník na místě rekreace přenocuje.

Tranzitní návštěvník – může se jednat o jednodenního návštěvníka i o turistu, podmínkou je, že navštívené místo není cílem cesty, ale pouze zastávkou na cestě do konečné destinace.

Rezident – návštěvník, jehož cílovou destinací je stát, ve kterém má trvalé bydliště. Je však nutné splnit podmínku opuštění lokality, ve které se osoba běžně zdržuje (domov, práce, volnočasové aktivity).

Nerezident – výletník či turista, jehož cílová destinace se nachází mimo území domácího státu. Musí být splněna podmínka překročení hranice vlastního státu. (Kolektiv autorů. Cestovní ruch I, fakulta mezinárodních vztahů, katedra mezinárodních vztahů, VŠE v Praze, 2004)

3.1.6 PODMÍNKY ROZVOJE

Světové zkušenosti ukazují, že pro dynamický rozvoj cestovního ruchu jsou vyžadovány následující podmínky:

- stabilní socioekonomická situace (ve světě jako celku, v oddělené zemi a regionu)
- absence administrativních a byrokratických překážek při překročení hranic a během pobytu hosta;
- atraktivní rekreační zdroje (přírodně-klimatické a kulturní a historické);
- rozvinutá infrastruktura cestovního ruchu a kvalifikovaný personál;
- vysoká úroveň služeb zajišťující pohodlný pobyt, pohostinnost, kultura a profesionalita personálu;
- pohodlná a bezpečná doprava, spolehlivá komunikace;
- svoboda pohybu a záruky práv cestujících zajišťující jejich bezpečnost;
- vysoká odpovědnost turistických organizací a jejich strukturální jednotky pro provádění specifických zájezdů;
- pozitivní turistická image území, dobrá pověst firmy a společnosti sloužící turistům.

3.1.7 KLASIFIKACE CESTOVNÍHO RUCHU

Klasifikace aktivit moderního cestovního ruchu se provádí podle jeho nejdůležitějších vlastností, které jsou uvedené v tabulce č. 1

Tabulka 1 Klasifikace cestovního ruchu

Cestovní geografie	Domácí Mezinárodní
--------------------	-----------------------

Směr turistické cesty	Příjezdový Výjezdový
Účel cesty	Rekreační (zdravotní) Poznávací (výletní) Kulturní Vědecky a vzdělávací Profesní a obchodní Sportovní Ekoturistika Dobrodružný Náboženská Nostalgický Exotický
Druh dopravy	pěší jezdecký cyklistika karavaning železnice námořní řeka letectví silniční smíšený
Počet účastníků	Individuální Rodinný Skupinový
Forma organizace	Organizovaná Neorganizovaná
Délka pobytu	Jednodenní Krátkodobý Dlouhodobý

Roční období	Sezónní Mimosezónní Celoroční
--------------	-------------------------------------

Vlastní zpracování podle Bernecker (1962, In Gúčík, 2010)

K této tabulce č. 1 je nutné uvést stručný výklad s charakteristikou hlavních druhů cestovního ruchu.

Domácí cestovní ruch - cestování občanů v rámci republiky, bez překročení státní hranice. Tento druh turistiky populární zejména v USA.

Mezinárodní (zahraniční) cestovní ruch - cestování mimo zemi trvalého pobytu pro účely cestovního ruchu. Pro zahraniční turisty, kteří přijeli do dané země déle než po dobu 24 hodin (s výjimkou těch, kteří provádějí placené odborné činnosti). Zahraniční turista se stává dočasným návštěvníkem v jiné zemi.

Mezinárodní cestovní ruch znamená, že jeho účastník překračuje hranice národního státu. Jedná se buď o aktivní, nebo pasivní cestovní ruch. Aktivní cestovní ruch se týká osob vstupujících na území národního státu, zatímco pasivní, neboli výjezdový cestovní ruch, se týká jen rezidentů opouštějících daný stát. Vykazuje se jako počet zahraničních cest rezidentů, při přepočtu cest na počet obyvatel lze zjistit intenzitu zahraničních cest. (Jarolímková, a další, 2008)

Po sjednocení Evropy a vzniku Evropské unie začalo sblížování domácího a mezinárodního cestovního ruchu, což je dáno zjednodušením celních formalit (Schengenská dohoda).

Příjezdový cestovní ruch - cestování za účelem cestovního ruchu v rámci země osoby, které tam trvale nebydlí. Oficiální přijetí hostů v zemi zahraničních turistů je jakýmsi exportem služeb (takto organizace World Tourism definuje příjezdový cestovní ruch, protože zisky z něj plynou hostitelské zemi v cizí měně).

Výjezdový cestovní ruch - cestování občanů trvale bydlících v jedné zemi do zahraničí za účely cestovního ruchu.

Rekreační (zdravotní) turistika - cestování za odpočinkem a léčbou. Dá se rozdělit na plážovou turistiku (návštěva moře) a sanatorium, vyznačující se delší dobou trvání (obvyklá délka pobytu je 21-28 dní, což je mnohem více než v jiných typech cestovního ruchu). I když wellness odpočinek je čistě individuální povahy, rekreační turistika je nejoblíbenější formou cestování. To může zahrnovat velkolepé a zábavné programy (divadelní a filmové festivaly),

zájmové kurzy (myslivost, rybolov, hudební a umělecká tvořivost), etnické výlety (související se studiem národní kultury hostitelské zemi) atp.

Poznávací (výletní) turistika – cestování, popřípadě výlet s poznávacími cíli a rozšiřujícími obzory. Jednou z variant vzdělávacích výletů je autoturistika. Ve srovnání s cestováním jinými dopravními prostředky, cestování autem a autobusy poskytují turistům mnohem větší přehled o destinaci.

Kulturní cestovní ruch zahrnuje návštěvu kulturních míst historického dědictví a koncentraci kulturních památek a míst, pořádání kulturních a zábavních akcí. Lze rozdělit na kulturní, vzdělávací, zábavní, etnické atd.

Tento druh turistiky je nejlepší způsob, jak se seznámit se světovou kulturou. Koneckonců, každá země a každý národ má své vlastní jedinečné kulturní dědictví, která je majetkem celého lidstva. Seznámení s historií a kulturou obohacuje jiné země, činí život bohatším a zajímavějším.

Kulturním dědictvím lidí jsou díla umělců, architektů, hudebníků, spisovatelů, vědců, mistrů lidového umění. Kultura zahrnuje hmotná i nehmotná díla, zvyky, jazyk. Objekty turistické činnosti mohou být muzea, divadla, rezervace, místa významných historických událostí, památky historie a architektura, festivaly a sympozia, kultovní místa, knihovny a ostatní.

Vědecký a vzdělávací cestovní ruch je relativně novým typem mezinárodního cestovního ruchu, zahrnující cestování za účelem vědecké práce nebo školení. Specializované typy vědecké turistiky jsou paleontologická, archeologická, limnologická atd. Kromě toho lze k vzdělávacímu cestovnímu ruchu přičíst účast na výzkumné expedici, vědeckým symposiu nebo konferenci. Co se týče naučné turistiky, jsou zde nejoblíbenější turistické výlety pro výuku jazyků, zejména do Velké Británie a dalších anglicky mluvících zemí.

Profesní a obchodní turistika zahrnuje služební cesty, související s plněním profesních povinností (účast na festivalech, konferencích, veletrzích atd.). K tomu jsou vytvořena velká kongresová centra se sály pro schůzky a obchodní jednání s ubytování pro návštěvníky.

Účastníci služebních cest utratí v místě pobytu výrazně více finančních prostředky než běžní turisté. Proto o to mnoho států pořádá významné mezinárodní akce. Velká výhoda tohoto typu turistiky je možnost její organizace v mimosezóně.

Sportovní turistika je spojena s výlety za různými sporty a událostmi. Obliba tohoto druhu turistiky neustále roste. To umožňuje věnovat se vybraným sportům (lyžování, plavání, rybaření atd.), stejně jako „fandění“ vašemu oblíbenému týmu osobně přítomnému na velkých sportovních akcích. To je o to důležitější, že podle doporučení Světové organizace cestovního

rchu, turistika a rekreace spolu s tělesnou kulturou a sportem by měly být považovány za neoddělitelné a vzájemně propojené.

Ekoturistika (ekoturismus) zahrnuje využití zdroje přírodního prostředí (památky přírody a přírodní atrakce) organizovat širokou škálu výletů – od malých naučných zájezdů pro školáky až po běžné turistické programy v národních parcích a rezervacích. Ukazuje důležitost ochrany životního prostředí. Zisky přijaté cestovními kancelářemi mohou být částečně směřovány pro opatření na ochranu životního prostředí. Tento druh turistiky motivuje k opatrnosti využívání cenných a křehkých přírodních zdrojů.

Dobrodružná turistika je spojena s velkým fyzickým stresem a emocionálním stresem, s rizikem a dobrodružstvím. Je to způsob, jak relaxovat v atraktivních a hospodářským rozvojem nedotčených místech. Dobrodružné výlety patří do kategorie elitní rekreace. Takové cesty vyžadují značné náklady, poptávka po nich však neustále roste. Je to jeden z nejpobulárnějších druhů turismu.

Geografie zážitkových zájezdů je rozsáhlá, témata jsou různorodá. Zpravidla se jedná o skupinové zájezdy („královský lov“, lov losů, „hledání pirátských pokladů“, safari, plavby po moři, rafting, plachtění, potápění, atd.). Poskytnout bezpečnost takových prohlídek vyžaduje kvalifikované instruktory.

Náboženská (poutní) turistika má za cíl navštívit svatá místa, centra koncentrace církevních památek a relikvií. Zahrnuje cestování za účelem účasti na důležitých, náboženských obřadech, naučné zájezdy k seznámení s církevními památkami, historií a kulturou různých náboženství, stejně jako vědecké cesty specialistů, souvisejících s otázkou náboženství.

Tento druh turistiky vyžaduje kvalifikovaný personál, aby nejen oni mohly ukázat architektonické a historické památky, ale také byly obeznámeni s duchovními a náboženskými hodnotami.

Nostalgický cestovní ruch je založen na potřebě lidí navštívit vzdálené příbuzní a přátele a také místa, kde se narodili.

Exotická turistika se začala rozvíjet v posledních letech. Objevili se zájezdy, které udivují svou nevšedností. Některé firmy, například, nabízejí vesmírné lety a do budoucna dokonce lety na Měsíc. Existují společnosti, které organizují plavby na Antarktidu a cestu na severní pól.

Organizovaná turistika - cestování (individuální popř. skupiny) organizované cestovní kanceláři, když turisté získají právo na zájezd zakoupením turistického poukazů.

Neorganizovaný (alternativní) cestovní ruch znamená, že si jeho účastníci zajišťují dopravu a ubytování sami. Cesta zpravidla není do posledního bodu předem naplánovaná a

vzniká prostor pro aktivní cestování s vyhledáváním zážitků. Tento způsob bývá levnější varianta, protože se neplatí dalším subjektům za zprostředkování cesty. Výjimkou mohou být zájezdy do destinací, kde mají cestovní kanceláře nasmlouvané výhodné ceny jak za ubytování, tak za dopravu. Potom může být organizovaná cesta levnější. (Kotíková, 2013)

Jednodenní cestovní ruch je uskutečňován do 24 hodin a nezahrnuje přenocování. Jedná se často o autobusové zájezdy za nákupy nebo kulturou.

Krátkodobý cestovní ruch zahrnuje ubytování na jednu až tři noci včetně.

Dlouhodobý cestovní ruch zahrnuje 4 a více přenocování, ale maximální doba nesmí překročit 6 měsíců u domácího cestovního ruchu a 12 měsíců u mezinárodního, jinak by se nejednalo o cestovní ruch. (PALATKOVÁ, 2011)

3.2 DESTINACE

„Destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti, které jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu (atraktivita) místa nebo oblasti.“ Právě atraktivita destinace přímo odpovídá její návštěvnosti. Destinace poskytuje všechny potřebné služby, které návštěvník potřebuje nebo by mohl potřebovat. Základem je ubytování, stravování a volnočasové aktivity. (PALATKOVÁ, 2006)

Turistická destinace je prostor pro fyzické a administrativní řízení, který zahrnuje produkty, atrakce a zdroje cestovního ruchu související s její image a postavením na trhu, které určují její konkurenceschopnost. Turistický směr je určen jako území původu turistického produktu prodávaného nebo určeného k prodeji na českém trhu turistickým podnikem.

Turisté při turistické cestě navštíví určitý region, definovaný jako velké území, jako skupinu sousedních zemí nebo jako území a oblasti spojené společnými rysy. Můžeme-li uvažovat pojem „region“ mimo sféru cestovního ruchu, pak pojem „destinace cestovního ruchu“ přímo souvisí s podnikáním v cestovním ruchu. Definujeme to jako směr činnosti turistického podniku nebo několika podniků, je to území nebo soubor území, jejichž turistický produkt prodává na českém trhu turistický podnik / podniky. Za turistickou destinaci lze tedy považovat jakékoli území, jehož turistický produkt prodává turistický podnik.

Pojem „turistická destinace“ se používá v praktických aktivitách cestovního ruchu a v turistických médiích, ale v ekonomické literatuře neexistuje a není používán při analýze činnosti a konkurenceschopnosti podniku cestovního ruchu, ačkoli je předmětem její činnosti.

Turistická destinace, na rozdíl od regionu, není určena pouze geografickými, etnickými, kulturními a jazykovými charakteristikami. Lze jej klasifikovat podle zásad geografie, sezónnosti, nabídky a prodeje turistického produktu, podle funkčního principu, podle etnického principu, podle kapacity a úrovně poptávky.

Produktem cestovní kanceláře jsou služby a produktem turistické destinace jsou přírodní a antropogenní atrakce.

Podle mezinárodně uznávaného modelu *VICE* (visitors, industry, community, environment) dochází v destinaci cestovního ruchu k interakci mezi:

- návštěvníky (visitors),
- odvětvím, které návštěvníkům poskytuje služby (industry),
- společností, která je hostitelem návštěvníků (communities) a
- životním prostředím, ve kterém se destinace nachází (environment).

(Sustainable Tourism Cooperative Research Centre, 1997-2010)

3.2.1 KVALITA DESTINACE

Způsob vnímání prostředí účastníka cestovního ruchu má přímý vliv na jeho motivaci k návštěvě destinace. Proces vnímání prostředí je důležitý i přímo během návštěvy, protože poznání prostředí umožňuje srovnání s představami návštěvníka o dané destinaci a je podstatná pro posouzení kvality návštěvy. Vedle potenciálu či předpokladu se využívá také termín „atraktivnost“, který je vymezen jako celkové vyjádření přitažlivosti destinace pro aktivity cestovního ruchu a schopnost krajinných struktur vytvářet podmínky pro vznik interakcí mezi cestovním ruchem a krajinou. (NAVRÁTIL, 2012)

3.3. JIHMORAVSKÝ KRAJ

3.3.1 DATA O KRAJE

Jihomoravský kraj je čtvrtým největším krajem ČR a žije v něm téměř 1,2 milionu obyvatel. Významnou roli hraje i v ekonomické sféře, kde v podílu na celkovém HDP České republiky zaujímá třetí místo, v roce 2021 to bylo 11%. Nesmíme samozřejmě zapomenout na lásku místních obyvatel k vínu a jejich vášni pro jeho pěstování. Vždyť více než 90 % rozlohy českých a moravských vinic se nachází právě v Jihomoravském kraji.

Rozloha: 7187,8 km² (k 31. 12. 2016)

Počet obcí: 673

Počet měst: 49

Počet obyvatel: 1 186 151 obyvatel (k 12. 12. 2022)

Okresy: 7 (Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo)

Statutární město: Brno (377 973 obyvatel k 31.12.2016)

60% rozlohy tvoří zemědělská půda

1 774 obyvatel má průměrně velká obec v kraji

Regionální HDP za rok 2021: 671 259 mil. Kč (k 23. 01. 2023)

(ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD)

Jihomoravský kraj se správním centrem ve městě Brně, které se nachází v jihovýchodní části České republiky, je právem považován za jeden z nejkrásnějších regionů republiky. Kromě vnitrozemských českých regionů sousedí také s Rakouskem a Slovenskem. Region je známý nejen svou malebnou krajinou a vinařskými tradicemi, ale také velkým množstvím cenných architektonických památek. Tradice jsou zde velmi ctěné, a tak kulturní život v Jihomoravském kraji naplňuje velké množství nejrůznějších akcí spojených s vinařstvím, folklorní festivaly a koncerty.

Počet obyvatel kraje přesahuje hranici 1 milionu lidí. Mezi největší města kromě správního centra patří: Hodonín, Znojmo, Břeclav, Blansko a Vyškov. V rámci ČR patří zemědělství v Jihomoravském kraji k těm nejdůležitějším oblastem, a tak není divu, že téměř 60 % zdejší půdy zabírají pole cukrové řepy, obilniny, sady a vinice. Mimochodem, v tomto regionu se nacházejí téměř všechny vinice České republiky. Jinak však daleko větší význam na tvorbě HDP a zaměstnanosti mají služby a průmysl, na agrární sektor připadá jen malý podíl. Například, v Brně je největší technologický park v ČR, kde fungují výzkumná centra i mnoha významných zahraničních firem.

Jihomoravský kraj existoval v Československu od 60. do 90. let 20. století. Její hranice byly širší než ty současné a zahrnovala části Vysočiny, Olomouckého a Zlínského kraje. V roce 2000 přijala Česká republika zákon o zřízení samosprávných krajů, jedním z nich byl Brněnský kraj s centrem ve městě Brně. O rok později v rámci přejmenování čtyř českých krajů dostal svůj dřívější název - Jihomoravský.

Jednou z nejznámějších historických událostí, která se zde odehrála, je „Bitva tří císařů“ v roce 1805. Právě v Jihomoravském kraji se nachází město Slavkov, které je po celém světě známé pod názvem Austerlitz. Každý rok v prosinci se sem sjíždějí stovky členů historických klubů z celé Evropy, aby se podíleli na výročí bitvy u Slavkova Austerlitz a pokaždé je pro tuto rozsáhlou akci vybrán jiný okamžik bitvy.

Jižní Morava je doslova protnutá řadou nejrůznějších tradic. Z pohledu řemesel je to například jemná průmyslová výroba knoflíků, záclon a krajek. K vidění jsou lidová řemesla Dolňacka, tradiční Zelený trh, ale také Horňácké tkalcovství. Jihomoravský kraj, to je i nekonečná zábava v podobě Slováckého verbuňku, cimbálové muziky a skákavých tanců Vrtěná a Hošíje. Na seznamu UNESCO je například slavnost Jízda králů. V kraji probíhá Mezinárodní folklorní festival, Královničky nebo otvírání studánek. V rámci tradic lze zmínit Tupeskou keramiku, Maléřečky, betlémářství a Hantec. Místní si doslova zakládají na svých krojích.

Především s Brnem se pojí specifické nářečí neboli brněnský hantec, které zahrnuje například výrazy šaškec, šalina, škopek, zoncna, čurina, chálka, prigl a love. Pokud chcete ochutnat něco z tradiční jihomoravské kuchyně, pak máte rozhodně na výběr. Může to být například znojenská pečeně nebo okurky. Mezi speciality tohoto kraje spadá Kočičí marš a bramborové placky s mákem zvané ertepláky. Dále je to kynutá buchta Podhorácké mládě, naklíčený hrách Pučálka, vynikající pivo Starobrno, Dalešické pivo, masopustní pečivo Křehotiny a klobása z Konice.

4. PRAKTICKÁ ČÁST

4.1 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ TRH CESTOVNÍHO RUCHU

Trh cestovního ruchu lze podle ekonomické teorie chápat jako prostor, kde dochází k výměně výsledků činností mezi jednotlivými ekonomickými subjekty prostřednictvím směny. Na základě působení poptávky a nabídky se na trhu formuje cena. (PALÁTKOVÁ a ZICHOVÁ, 2011)

Jako specifické rysy pro trh cestovního ruchu uvádí MALÁ (1999):

- vysoká míra závislosti na přírodních a kulturně historických atraktivitách,
- atraktivita jsou místně vázány, spotřebitel se musí přemístit do místa jeho výskytu,
- využití těchto atraktivit se v rozhodující míře děje formou poskytování služeb,
- tvorba realizace a spotřeba služeb je místně i časově spojena,
- vysoká míra subjektivního vnímání a posuzování při uspokojování potřeb,
- vysoká míra sezónnosti,
- ovlivnění mimoekonomickými faktory (počasí, terorismus, politická situace apod.) a
- výrazný mezinárodní charakter.

Vlivem zapojení nových destinací v rámci cestovního ruchu, liberalizací trhu, rozvoje informačních i dopravních technologií, rostoucí životní úrovně a dalších faktorů, má trh cestovního ruchu znatelně mezinárodní charakter. Trh cestovního ruchu je velmi náchylný k ovlivnění působením faktorů vnějšího prostředí, než je tomu u trhů jiných odvětví. (PALÁTKOVÁ a ZICHOVÁ, 2011) Ekonomické, politické, sociální, technicko-technologické a ekologické prostředí nemá přímý vztah k cestovnímu ruchu, ale svým způsobem ho ovlivňuje. (HESKOVÁ, 2011)

Hlavní faktory ovlivňující rozvoj cestovního ruchu lze rozdělit do dvou skupin: statické a dynamické.

Statické mají hodnotu, která se v čase nemění (přírodní klimatické, geografické, kulturní a historické faktory). Mezi dynamické faktory patří:

- Demografické (obecný populační růst, urbanizace, tj. zvýšení podílu městského obyvatelstva v důsledku poklesu počtu obyvatel venkova, změna věkové struktury obyvatelstva (zvýšení průměrné délky života v mnoha zemích vede k tomu, že více lidí má víc volného času, což jim umožňuje cestovat do zahraničí);

- Sociální (růst blahobytu obyvatel vyspělých zemí aktivně se podílí na turistické výměně, prodloužení doby placené dovolené a zkrácení délky pracovního týdne, zvýšení počtu pracujících žen a zvýšení příjmu na rodinu (domácnost), zvýšení podílu svobodných, trend k pozdějšímu sňatku a zakládání rodin, extrémně rychlý nárůst počtu bezdětných párů v populaci, pokles imigrace, dřívější odchod do důchodu, zvýšení povědomí o cestovním ruchu.)

- Ekonomické (spočívají ve změně struktury spotřeby zboží a služeb ve směru zvyšování podílu různých služeb ve spotřebním koši obyvatelstva, včetně cestovního ruchu);

- Kulturní (růst kulturní úrovně obyvatelstva mnoha zemí a v souvislosti s tím i touha lidí seznamovat se s cizími kulturními hodnotami);

- Vědeckotechnický pokrok (způsobuje rychlý rozvoj materiálně-technické základny cestovního ruchu, vytváří potřebné podmínky pro masovou turistiku);

- Mezinárodní faktory (zlepšení mezinárodních vztahů, přechod k formě od konfrontace mezi jednotlivými státy směrem ke spolupráci a vzájemnému porozumění, globalizační procesy, řešení kontroverzních mezinárodních problémů prostřednictvím vyjednávacího procesu. V poslední době však bylo narušeno ruskou vojenskou agresí na Ukrajině, dochází i ke zhoršení vztahů mezi Čínou a demokratickým světem.

- Podpora ze strany státních orgánů (zkušenosti různých zemí ukazují, že úspěšnost rozvoje cestovního ruchu přímo závisí na tom, jak je toto odvětví vnímáno na státní úrovni, jak moc se těší státní podpoře);

- Růst společenského bohatství;
- Zkrácení pracovní doby;
- Urbanizace (koncentrace obyvatelstva ve městech, odloučení od přírody vyžaduje trávení volného času mimo zóny trvalého pobytu);

4.2 CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE

Tabulka 2 zobrazuje počet hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR v letech 2016-2022. Do roku 2019 celkový počet turistů se pohyboval na úrovni 20 milionů návštěvníků za rok. Významný pokles byl v roce 2020, který pokračoval do roku 2021, kdy počet zahraničních turistů se snížil o 8 milionů. Takový pokles byl způsoben protiepidemickými opatřeními.

Tabulka 2 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nerezidenti	9 321 440	10 160 468	10 611 394	10 890 500	2 784 170	2 569 658	7 349 695
Rezidenti	9 067 413	9 840 093	10 635 756	11 107 866	8 052 274	8 813 943	12 109 732

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z ČSÚ

Tabulka 3 zobrazuje počet přenocování v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR v letech 2016-2019. Významný pokles v letech 2020-2021 tady byl opět způsoben epidemií Covid-19 a protiepidemickými opatřeními, které značně ovlivnili cestovní ruch.

Tabulka 3 Počet přenocování v HUZ v ČR

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Nerezidenti	24 268 149	26 257 013	26 760 021	27 180 563	7 388 058	6 547 315	18 147 114
Rezidenti	25 428 808	26 962 382	28 753 901	29 844 204	23 994 436	25 376 927	32 490 729

Zdroj: vlastní zpracování, údaje z ČSÚ

Tabulka 4 zobrazuje spotřebu příjezdového cestovního ruchu v České republice v letech 2012-2021, ze které je zřejmé, že příslušníci cizích zemí mají velký podíl na příjmech České republiky.

Tabulka 4 Spotřeba příjezdového cestovního ruchu v ČR v letech 2012-2021 v mil. Kč

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Návštěvníci celkem	125 727	140 241	144 034	148 224	157 104	164 899	171 520	176 890	48 957	50 015
Služby CK/CA	559	680	774	807	912	967	1 006	1 032	306	288
Ubytování	22 947	26 288	27 113	27 139	30 574	31 901	32 948	33 818	9 803	9 618
Stravování	22 334	25 653	27 366	29 643	31 950	32 908	33 908	34 786	9 814	9 911
Doprava	26 394	29 060	31 032	32 999	34 916	38 738	41 150	42 892	10 717	11 310

Zboží	41 301	46 176	44 708	44 839	44 146	45 358	47 030	48 479	13 842	14 347
Ostatní	12 192	12 383	13 041	12 797	14 606	15 027	15 479	15 883	4 475	4 540

Zdroj: český statistický úřad

Zvýšit příjmy ČR z cestovního ruchu pomáhá mimo jiné kampaň „Přijďte zažít tradiční i nové“. Pro výběr 14 zemí, v nichž od května do července běží, byla zásadní bonita klientů, tedy kolik zahraniční hosté u nás utratí. Hlavní trhy pro aktuální kampaň tak jsou Německo, Spojené státy americké, Velká Británie, Polsko a Slovensko,“ říká ředitel České centrály cestovního ruchu – CzechTourism Jan Herget a dodává: „To vše proto, abychom maximálně podpořili zájem o Českou republiku. Vždyť před covidem byl podle Českého statistického úřadu obrat cestovního ruchu v Česku 309 miliard korun. Daňové výnosy do veřejných rozpočtů činily zhruba 125 miliard, více než třetina tak zůstala státu.“ (Zdroj: <https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/Novinky/Archiv/2022/06/Prijmy-z-mezinarodniho-cestovniho-ruchu-rostou>)

4.3 CESTOVNÍ RUCH V JIHMORAVSKÉM KRAJI

Tato kapitola je věnována sektoru cestovního ruchu, který je významnou oblastí z hlediska ekonomiky kraje, kde je Jihomoravský kraj jedním z nejnavštěvovanějších míst v České republice. V roce 2022 navštívilo Jihomoravský kraj necelých 2 milionu návštěvníků, což z něj činí - druhý nejnavštěvovanější kraj v České republice, na prvním místě je, samozřejmě, Praha. Atraktivita území regionu pro cestovní ruch spočívá v kombinaci přítomnosti kulturních, historických a přírodních památek, vinařství, gastroturistiky a teplého klimatu. Kombinace těchto faktorů dělá z Jihomoravského kraje velmi oblíbenou turistickou destinaci nejen pro místní, ale i pro zahraniční návštěvníky.

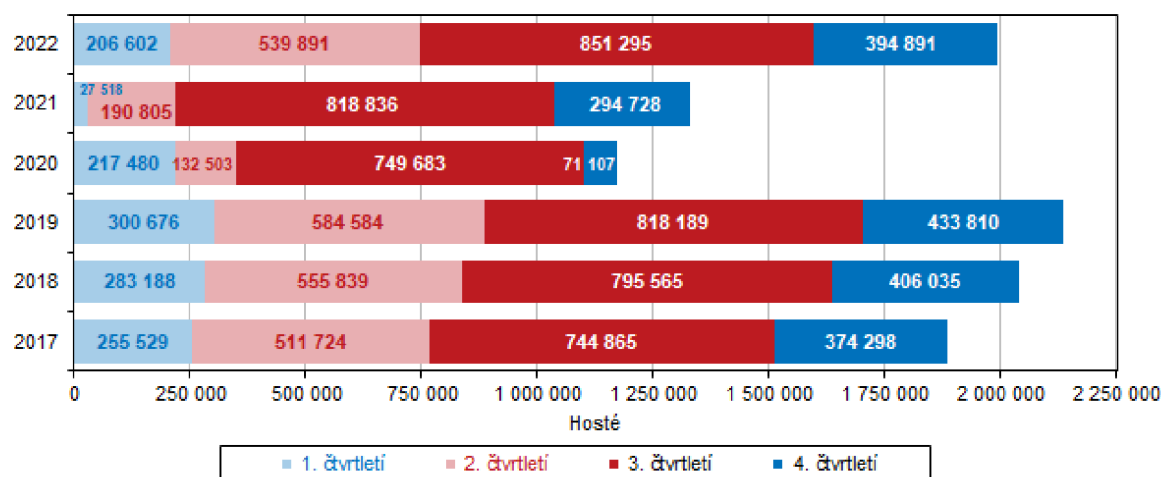
4.3.1 STATISTIKA CESTOVNÍHO RUCHU V JIHMORAVSKÉM KRAJI

Graf 2 znázorňuje využití služeb HUZ v Jihomoravském kraji. V letech 2020 a 2021 byla zavedena protiepidemická opatření, která velmi ovlivnila cestovní ruch. V roce 2022 dosáhl celkový počet hostů, kteří využili služeb HUZ Jihomoravského kraje, necelé 2 miliony. Stav roku 2020 byl tedy dvakrát menší, ale roční výkonnost byla ovlivněna zmíněným poklesem návštěvnosti v příslušných letech. Mezi hosty bylo cca 1,5 milionu návštěvníků z České republiky a 526,9 tisíce hostů ze zahraničí (26,4 % z celkového počtu). Oproti roku 2021 se počet ubytovaných obyvatel zvýšil téměř o třetinu, počet nerezidentů vzrostl 2,4krát. Výsledek návštěvy domácích hostů za rok 2022 překonal ukazatel před Covidem z roku 2019 o 6,2 %.

Naopak zahraniční návštěvníci ještě nedosáhli předpandemické úrovně, chybí přibližně 30 % zahraniční klientely.

V roce 2022 strávili hosté v HUZ v Jihomoravském kraji více než 4,0 milionu nocí, téměř o třetinu více než v roce 2021. Průměrná délka přenocování (celkem) byla 2,0 noci, 2,2 noci u domácích návštěvníků a 1,7 noci u zahraničních návštěvníků. To jsou nižší hodnoty než v předchozím roce.

Graf 1 Využití služeb HUZ v Jihomoravském kraji

Zdroj: Český statistický úřad

Tabulka 3 ukazuje hlavní meziregionální srovnání cestovního ruchu v ČR v roce 2022. Je vidět, že v roce 2022 Jihomoravský kraj byl regionem s druhou největší návštěvností v České republice a také patřil mezi regiony s velkým počtem zahraničních návštěvníků. Vzhledem k velkému počtu zahraničních návštěvníků v hlavním městě je však podíl zahraničních návštěvníků v Jihomoravském kraji ve srovnání s celorepublikovým průměrem podprůměrný. Ovšem v 1. čtvrtletí v roce 2022 počet návštěvníků v Jihomoravském kraji značně klesl, na tomto výsledku se primárně podílí rezidenti České republiky. Lze to vysvětlit menší atraktivitou této oblasti v zimních měsících a covidovou situací.

Tabulka 3 Návštěvnost HUZ Jihomoravského kraje v 1. až 4. čtvrtletí 2022 podle zemi

	4. čtvrtletí 2022								1.–4. čtvrtletí 2022							
	Hosté		Rozdíl (4.Q 2022 - 4.Q 2021)		Index (4.Q 2022 / 4.Q 2021)		Průměrný počet přenocování (noci)		Hosté		Rozdíl (1.–4.Q 2022 - 1.–4.Q 2021)		Index (1.–4.Q 2022 / 1.–4.Q 2021)		Průměrný počet přenocování (noci)	
	Hosté	Přenocování	Hosté	Přenocování	Hosté	Přenocování	4.Q 2022	4.Q 2021	Hosté	Přenocování	Hosté	Přenocování	Hosté	Přenocování	1.–4.Q 2022	1.–4.Q 2021
Hosté celkem	394 881	694 619	100 163	136 450	134,0	124,4	1,8	1,9	1 992 679	4 056 883	660 792	989 663	149,6	132,3	2,0	2,3
Rezidenti	276 415	494 135	44 635	57 222	119,3	113,1	1,8	1,9	1 465 756	3 162 593	355 045	533 111	132,0	120,3	2,2	2,4
Nezidenti	118 476	200 484	55 528	79 228	188,2	165,3	1,7	1,9	526 923	894 290	305 747	456 552	238,2	204,3	1,7	2,0
Belgie	800	1 630	197	310	132,7	123,5	2,0	2,2	3 473	7 023	1 404	2 738	167,9	163,9	2,0	2,1
Bulharsko	689	1 322	167	513	137,3	163,4	1,9	1,6	2 917	5 386	1 431	2 237	196,3	171,0	1,8	2,1
Dánsko	549	1 029	149	69	137,3	107,2	1,9	2,4	3 165	5 514	1 526	2 243	193,1	188,6	1,7	2,0
Estonsko	350	619	209	366	248,2	244,7	1,8	1,8	3 132	4 301	1 711	2 253	220,4	210,0	1,4	1,4
Finsko	434	892	145	283	150,2	146,5	2,1	2,1	2 324	4 377	1 307	1 884	228,5	175,6	1,9	2,5
Francie	2 195	4 537	664	1 301	145,3	140,2	2,1	2,1	8 123	16 160	3 559	6 266	178,0	163,3	2,0	2,2
Chorvatsko	1 188	2 252	668	1 200	228,5	214,1	1,9	2,0	3 717	7 094	2 251	3 983	253,5	228,0	1,9	2,1
Irsko	413	722	226	337	220,9	187,5	1,7	2,1	1 975	3 864	1 450	2 694	378,2	330,3	2,0	2,2
Island	63	108	13	30	126,0	138,5	1,7	1,6	253	500	154	348	255,6	328,9	2,0	1,5
Itálie	2 897	5 409	476	678	119,7	114,3	1,9	2,0	11 928	22 100	4 047	6 510	151,4	141,8	1,9	2,0
Kypr	78	145	-10	-17	88,6	89,5	1,9	1,8	430	1 022	229	619	213,9	253,6	2,4	2,0
Litva	3 414	5 052	2 260	3 113	295,8	260,5	1,5	1,7	28 984	33 346	21 420	22 509	383,2	307,7	1,2	1,4
Lotycko	628	844	212	-12	151,0	99,6	1,3	2,1	3 861	5 066	2 048	1 959	285,4	164,3	1,3	1,6
Luxembursko	62	129	28	65	192,4	201,6	2,1	1,9	352	607	232	245	293,3	231,7	1,7	2,2
Lichtenštejnsko	33	75	12	47	157,1	287,9	2,3	1,3	143	271	18	101	114,4	150,4	1,9	1,4
Maďarsko	5 369	9 044	2 955	4 782	222,4	212,2	1,7	1,8	17 539	29 872	10 320	15 929	243,0	214,2	1,7	1,9
Malta	56	107	5	11	109,8	111,5	1,9	1,9	308	891	133	496	176,0	225,6	2,9	2,3
Německo	11 037	22 831	4 128	7 884	159,7	152,7	2,1	2,2	50 336	100 432	26 540	50 790	211,5	202,3	2,0	2,1
Nizozemsko	1 677	3 198	331	42	124,6	101,3	1,9	2,3	10 994	21 241	5 259	9 128	191,7	175,4	1,9	2,1
Norsko	459	777	14	-214	103,1	78,4	1,7	2,2	2 811	4 997	1 293	2 033	185,2	168,6	1,8	2,0
Polsko	12 446	19 274	5 518	8 129	179,6	172,9	1,5	1,6	89 379	124 610	45 617	63 747	204,2	204,7	1,4	1,4
Portugalsko	569	1 025	175	242	144,4	130,9	1,8	2,0	2 623	4 828	1 571	2 039	249,3	173,1	1,8	2,7
Rakousko	10 508	15 840	4 661	7 133	179,7	181,9	1,5	1,5	36 995	58 820	22 488	34 991	255,0	248,8	1,6	1,6
Rumunsko	2 125	3 597	933	1 590	176,3	179,2	1,7	1,7	7 837	12 641	4 136	6 144	211,8	194,6	1,6	1,8
Rusko	832	1 346	164	102	124,6	108,2	1,6	1,9	3 737	5 724	1 467	1 840	164,6	101,4	1,5	2,5
Řecko	622	1 214	196	408	146,0	150,6	2,0	1,9	2 329	4 538	732	1 241	145,8	137,6	1,9	2,1
Slovensko	28 597	44 191	13 721	18 256	192,2	170,4	1,5	1,7	123 196	215 716	74 232	118 838	251,6	222,7	1,8	2,0
Slovensko	1 528	2 630	971	1 603	274,3	256,1	1,7	1,8	5 243	8 967	3 372	5 502	280,2	258,8	1,7	1,9
Spojené království	3 155	6 634	1 416	1 776	181,4	136,6	2,1	2,8	12 423	25 916	8 792	16 390	342,1	272,1	2,1	2,6
Srbsko a Černé Hora	839	1 019	308	460	193,1	182,3	1,8	1,7	2 224	3 568	1 226	1 995	222,8	138,7	1,6	2,8
Španělsko	1 370	2 926	308	715	129,0	132,2	2,1	2,1	5 144	11 066	2 480	4 889	183,1	173,2	2,2	2,4
Švédsko	863	1 487	426	544	191,2	157,7	1,7	2,0	6 366	9 802	3 706	5 419	238,3	223,6	1,5	1,6
Švýcarsko	862	1 934	293	723	151,5	159,7	2,2	2,1	3 778	7 371	1 724	2 916	183,9	158,8	2,1	2,4
Turecko	418	891	159	223	161,4	147,6	1,7	1,8	1 880	3 454	1 289	2 220	318,1	279,9	1,8	2,1
Ukrajina	8 076	11 623	5 363	4 224	297,7	157,1	1,4	2,7	23 614	39 038	16 574	7 581	335,4	124,1	1,7	4,5
Ostatní evropské země	1 478	2 190	494	410	150,2	123,0	1,5	1,8	6 513	10 529	4 035	4 089	262,8	163,5	1,6	2,6
Kanada	410	859	113	104	138,0	113,8	2,1	2,5	1 540	3 256	1 029	1 927	301,4	245,0	2,1	2,8
Spojené státy americké	2 764	5 579	1 386	2 163	200,6	163,3	2,0	2,5	9 989	22 095	6 398	12 861	278,2	239,3	2,2	2,6
Brazílie	176	441	81	276	185,3	267,3	2,5	1,7	805	1 752	563	1 251	332,6	349,7	2,2	2,1
Mexiko	209	387	76	133	157,1	152,4	1,9	1,9	687	1 463	475	975	324,1	299,8	2,1	2,3
Argentina	81	124	x	x	x	x	1,5	-	212	400	x	x	x	x	1,9	-
Ostatní americké země	270	472	79	123	141,4	135,2	1,7	1,8	1 058	2 012	680	1 072	250,7	214,0	1,8	2,1
Čína	488	898	376	652	435,7	365,0	1,8	2,2	1 065	1 943	819	1 330	396,7	317,0	1,8	2,2
Indie	655	1 532	516	1 202	471,2	464,2	2,3	2,4	1 637	3 926	1 325	3 060	524,7	453,3	2,4	2,8
Izrael	974	1 536	407	477	171,8	145,0	1,6	1,9	3 887	6 932	2 334	3 783	290,3	220,1	1,8	2,0
Japonsko	515	1 228	382	930	387,2	412,1	2,4	2,2	1 510	3 666	1 102	2 487	370,1	310,9	2,4	2,9
Jižní Korea	1 771	2 107	1 644	1 884	1 394,5	944,8	1,2	1,8	3 675	5 121	3 390	4 540	1 289,5	861,4	1,4	2,0
Tchaj-wan (čínská provincie)	350	900	327	866	1 522	2 647	2,6	1,5	845	2 018	796	1 673	1 432,2	1 391,7	2,4	2,5
Saúdská Arábie	50	111	3	31	106,4	139,8	2,2	1,7	435	717	339	510	453,1	348,4	1,6	2,2
Spojené arabské emiráty	69	118	5	-36	107,8	79,6	1,7	2,4	330	625	195	-209	244,4	74,9	1,9	6,2
Thajsko	138	182	x	x	x	x	1,3	-	297	469	x	x	x	x	1,6	-
Kazachstán	95	191	x	x	x	x	2,0	-	271	477	x	x	x	x	1,8	-
Ostatní asijské země	2 188	3 775	1 450	1 904	297,0	201,8	1,7	2,5	5 568	10 059	3 887	4 728	331,2	188,6	1,8	3,2
Jihoafrická republika	80	247	-21	-150	79,2	62,2	3,1	3,9	313	862	161	-343	205,9	166,1	2,8	3,4
Ostatní africké země	300	745	195	460	285,7	261,4	2,5	2,7	939	2 571	594	713	272,2	136,4	2,7	5,4
Austrálie	288	517	164	300	232,3	238,2	1,8	1,8	1 199	2 108	940	1 662	462,9	472,8	1,8	1,7
Nový Zéland	52	109	24	61	185,7	227,1	2,1	1,7	207	419	142	307	318,5	374,1	2,0	1,7
Oceánie	48	83	12	27	133,3	148,2	1,7	1,6	188	280	57	51	143,5	122,3	1,5	1,7

Zdroj: Český statistický úřad

Většina zahraničních hostů byla jako obvykle ze sousedních zemí. Nejvíce obyvatel Slovenska (123,2 tis.), Polska (89,4 tis.), Německa (50,3 tis.) a Rakouska (37,0 tis.) využívalo bydlení v Jihomoravském kraji. Páté místo v žebříčku obsadili hosté z Litvy (29,0 tis. osob). Z mimoevropských zemí se nejvýše umístily Spojené státy americké, kterých 10 tisíc připadlo do Jihomoravského kraje.

V mezikrajském srovnání byl počet hostů v roce 2022 druhý nejvyšší na jižní Moravě, počet přenocování byl pátý, ale průměrný počet přenocování byl stejně jako v samotném 4. čtvrtletí nejnižší. Návštěvnost se oproti roku 2021 zvýšila ve všech krajích, nejvíce v hlavním městě Praha, kde se ubytovalo nejvíce hostů (6,0 mil.).

Poznámka:

Do celkových výsledků návštěvnosti jsou započítány údaje týkající se ukrajinských státních příslušníků, kteří si ubytování hradili sami. Vzhledem k válečnému konfliktu na Ukrajině však nebylo ve všech případech možné na straně provozovatelů ubytovacích zařízení rozlišit, zda jde o turistu či uprchlíka. Do počtu návštěvníků tak mohly být započítány i osoby, které nelze objektivně považovat za účastníka cestovního ruchu dle mezinárodních doporučení.

4.3.2 CENOVÝ PRŮZKUM

Z průzkumu na Booking.com, což je jedna z největších světových platform, která se zaměřuje na cestování a ubytování po celém světě vyplývá, že průměrná ubytovací cena v Jihomoravském kraji se pohybuje od: 733 CZK za apartmán v neatraktivní vesnici po 1,400 CZK v 3 hvězdičkovém hotelu. Cena za noc v luxusním hotelu v Brně je asi 3,500 CZK.

Použití veřejné dopravy v roce 2023 v Brně i mimo Brno je v ceně: standardní na 2 zóny 60 minut za 25 Kč a dále krátkodobá na 2 zóny 15 / 10 minut za 20 Kč. Cena za pronájem automobilu v Česko (např. Volkswagen Golf nebo Toyota Corolla) je 450 CZK/den. V případě využití taxi služeb, cena v Česku závisí na několika faktorech. Počáteční cena taxi je přibližně: 50 CZK. Pro 1 km jízdu v Česku je třeba zaplatit 30 CZK.

Tabulka 5 znázorňuje změnu cenové politiky za obědy v letech 2021/2022 v České republice. V Jihomoravském kraji cena za oběd se zvýšila o 18%, to znamená, že návštěvník zaplatí za oběd přibližně 189,0,- Kč. Oběd v hlavním městě nyní stojí v průměru 203 Kč, nejdražší v celé zemi. "Jak jsme předpovídali na začátku října, tak se také stalo, i když jsme očekávali, že obědy v Praze zdraží nad 200 Kč až v prosinci," komentoval situaci Michelfeit. (Ceny obědu za rok vzrostly o pětinu. blog.sodexo.cz [online] SODEXO 2023 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://blog.sodexo.cz/ceny-obedu-za-rok-vzrostly-o-petinu>) V lednu letošního roku byly obědy v Praze levnější o téměř 27 Kč. Podobné ceny nyní očekávají i restaurace ve středních Čechách, kde se průměrná cena jídla pohybuje jen sedm korun pod hranicí 200 Kč.

Na třetím místě je jižní Morava s cenou oběda 189 Kč. Následuje Plzeňský a Jihočeský kraj, kde se původně nižší ceny letos zvýšily nejvíce, a to o 28 korun, což je dokonce o korunu více než v hlavním městě.

Tabulka 4 Ceny za obědy v letech 2021/2022

Kraj	12/2021	12/2022	Nárůst v % oproti předchozímu roku
Hlavní město Praha	169,2	203,5	20%
Středočeský kraj	162,5	195,7	20%
Jihomoravský kraj	160,0	189,0	18%
Jihočeský kraj	148,3	183,6	24%
Plzeňský kraj	154,8	187,8	21%
Liberecký kraj	152,6	181,5	19%
Královéhradecký kraj	149,2	177,3	19%
Pardubický kraj	151,4	178,9	18%
Zlínský kraj	140,9	164,7	17%
Olomoucký kraj	141,4	163,1	15%
Moravskoslezský kraj	144,2	174,0	21%
Kraj Vysočina	142,7	161,5	12%
Ústecký kraj	140,7	161,8	15%
Karlovarský kraj	138,6	164,0	18%
ČR	151,2	180,4	19%

Zdroj: Sodexo

4.3.3 ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Z hlediska budoucího rozvoje cestovního ruchu je důležité analyzovat současné trendy a flexibilně přizpůsobovat nabídku služeb měnící se poptávce a rostoucím standardům v odvětví cestovního ruchu v konkurenčních regionech. Navzdory příznivé výchozí pozici existují oblasti, na které je třeba se v budoucnu více zaměřit. Slabinou je mimo jiné skutečnost, že Jihomoravský kraj zaostává v průměrném počtu přenocování. Proto je cestovní ruch především krátkodobý a intenzivní.

Nejvíce návštěvníků přijíždí do Jihomoravského kraje v letních měsících, a to především z důvodu příznivých podmínek pro návštěvu přírodních památek a sezónních aktivit, jako je pěší turistika a cykloturistika. V zimních měsících patří k nejnavštěvovanějším místům celoročně přístupné kulturně historické památky. Pořádání veletrhů v průběhu roku ovlivňuje návštěvnost regionu (zejména města Brna). V posledních letech také dochází ke zvýšení atraktivity vinařství a gastronomie jako samostatných destinací cestovního ruchu, což se pozitivně projevuje na počtu hostů v průběhu celého roku.

4.4 SWOT ANALÝZA

Tabulka 5 SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Kulturní rozmanitost a tradice v regionu</p> <p>Široká nabídka atraktivit pro cestovní ruch</p> <p>Lokalizace významných turistických cílů a památek UNESCO</p> <p>Rostoucí atraktivita vinařského cestovního ruchu, gastroturistiky a cykloturistiky</p> <p>Vysoký počet návštěvníků kraje</p> <p>Patriotismus obyvatel a silně založené sdílené hodnotové řetězce</p> <p>Zvyšující se kapacita bytového fondu v kraji</p> <p>Rostoucí počet hostů v ubytovacích zařízeních</p> <p>Přítomnost významných turistických cílů v rámci kraje</p>	<p>Nižší komfort obyvatel kraje v důsledku pomalé digitalizace a implementace chytrých řešení ve veřejné správě</p> <p>Růst cen</p> <p>Vysoká míra sezonnosti cestovního ruchu</p> <p>Vysoká zranitelnost sektoru cestovního ruchu a kultury s ohledem na externí vlivy (např. pandemie Covid- 19).</p> <p>Nedokončení klíčových plánovaných dopravních infrastruktur z důvodu nedostatečného finančního, právního a technického zajištění (plánované dálniční úseky, obchvaty měst a obcí, železniční koridory aj.).</p> <p>Neúnosný počet návštěvníků ve vyhlášených turistických destinacích</p> <p>Krátká průměrná doba pobytu hostů v kraji</p> <p>Nerovnoměrná obsazenost ubytovacích kapacit v průběhu týdne (převládají víkendoví hosté).</p>
Příležitosti	Hrozby
<p>Zvýšení povědomí o méně turisticky navštěvovaných atraktivitách kraje</p> <p>Oprava kulturních a historických památek a obnova muzejních expozic</p> <p>Zvýšení průměrné doby pobytu hostů v kraji</p> <p>Podpora digitalizace, modernizace a otevřenosti veřejné správy</p>	<p>Růst vnitřních i vnějších bezpečnostních rizik</p> <p>Rostoucí míra kriminality (např. v Brně nebo na Znojensku).</p> <p>Degradace přírodního, kulturního či historického dědictví v důsledku přílišné vytiženosti regionálních atraktivit nebo slabého finančního zajištění či zabezpečení</p>

<p>Posílení vertikální a horizontální spolupráce (spolupráce na úrovni menších obcí, územně samosprávných celků apod.)</p> <p>Posílení bezpečnosti (včetně kyberbezpečnosti), prevence a krizového řízení</p> <p>Efektivní rozvoj brownfieldů</p> <p>Rozvoj spolupráce s okolními regiony, včetně přeshraniční spolupráce</p> <p>Zvýšení atraktivity nepříliš navštěvovaných oblastí kraje a snížení koncentrace turistů</p> <p>Zvýšení atraktivity kraje pro zahraniční hosty a růst jejich počtu</p>	<p>Vznik lokalit se sociálním vyloučením</p> <p>Postupující proces demografického stárnutí obyvatel kraje a snižování podílu ekonomicky aktivního obyvatelstva</p> <p>Snížení atraktivity kraje z pohledu cestovního ruchu (např. v důsledku dále se nerozvíjející nabídky služeb v cestovním ruchu nebo vysoké konkurence blízkých regionů)</p>
--	--

Zdroj: vlastní zpracování

4.5 HLAVNÍ TURISTICKÉ ATRAKTIVITY JIHOMORAVSKÉHO KRAJE

4.5.1 VELKOMORAVSKÁ ŘÍŠE

Velkomoravská říše byl raný stát západních Slovanů, který vznikl na území jižní Moravy v 9. a 10. století. V době svého rozkvětu, ve druhé polovině 9. století, zahrnovala Čechy, část Panonie a další země v Podunají. Lužičtí Srbové na Labi (Labe). Za svého prvního knížete Mojmíra I. (830-846) přijali Moravané křesťanství podle latinského ritu. Morava byla původně úzce spjata s karolinskou říší a východofranským královstvím, ale germánští vládci nad ní usilovali o nadvládu. Mojmírův nástupce Rostislav (846-870) se proto přiklonil ke spojení s Byzancí. Na jeho žádost vyslal byzantský císař Michal III. do Německa Cyrila a Metoděje, kterým se podařilo vytvořit slovanskou církev nezávislou na německém arcibiskupství s národním bohoslužebným jazykem. Tím byla posílena politická nezávislost Moravy. Po svržení Rostislava Svatoplukem (870-894), který Metodějovy žáky z Moravy vyhnal (886), zasáhl do dění v knížectví východofranský král Ludvík Němec. Nakonec byli Němci poraženi. Za Svatoplukovy vlády dosáhla Velká Morava rozkvětu, ale po jeho smrti byl stát rozdělen mezi jeho syny Mojmíra II. a Svatopluka II. a postupně se rozpadl. Poslední ránu mu zasadili Maďaři v letech 905-906.

Obrázek 1 Velkomoravská říše

Zdroj: Prezentace na téma „Velkomoravská říše“. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/15702611/>

4.5.2 VELEHRAD

Velehrad je po staletí považován za nejposvátnější místo na Moravě. Právě on je považován za hlavní město Velké Moravy, kam v roce 863 přišli první slovanští apoštolové, svatí Cyril a Metoděj. Soluňští bratři zde začali konat bohoslužby ve staroslověně a vytvořili slovanskou abecedu. Cyril a Metoděj jsou patrony Moravy a od roku 1980 patří mezi velké ochránce Evropy.

Na Velehradě se nachází nejvýznamnější bazilika v České republice. Každoročně se zde na svátek svatých Cyrila a Metoděje 5. července konají mešní slavnosti. V roce 1985 bylo 1100. výročí smrti svatého Metoděje navzdory překážkám komunistického režimu hojně navštěvováno. Ministr kultury označil Cyrila a Metoděje ve svém projevu za první komunisty, a celá akce přerostla v jednu z největších protivládních demonstrací. V roce 1990, po pádu železné opony, navštívil Velehrad papež Jan Pavel II.

4.5.3 PAMÁTNÍK VELKÉ MORAVY

Nedaleko Velehradu se nachází další památka Velké Moravy, prvního státního útvaru na území dnešní České republiky. Památník Velké Moravy ve staroměstské aglomeraci (Památník Staré Město) je postaven na základech prvního velkomoravského kostela, který zde byl objeven u Uherského Hradiště. V Archeoskanzenu Modrá je možné se projít vesnicí, vymodelovanou podle architektury 9. století.

4.5.4 ZNOJMO

Staré královské město na skalnatém útesu nad řekou Dyjí již po staletí střeží hranici mezi Moravou a Rakouskem. V dobách jeho hrdinství a smutku zde zemřel poslední král z dynastie Lucemburků, Zikmund, syn Karla IV. Město Znojmo je obklopeno rozsáhlými vinicemi a je proslulé svými bohatými dožínkami. Vzhledem k takovému osudu zní poněkud komicky, že nejcennější majetek tohoto vína zasvěceného města se nachází na nádvoří pivovaru. Tím pokladem je románská rotunda svaté Kateřiny, která původně stála na úpatí přemyslovské tvrze, tehdy sídla knížat ze Znojma - moravských příbuzných českého vládnoucího rodu Přemyslovců.

4.5.5 ZNOJEMSKÉ PODZEMÍ

Podzemní labyrint, který je součástí středověkých chodeb města. Znojenské podzemí se táhne v délce 27 km a skládá se ze čtyř úrovní, což z něj činí jeden z největších podzemních labyrintů ve střední Evropě. Obsahuje unikátní památky, jako je alchymistická dílna a vězeňské cely, které se používaly ve středověku a nyní slouží jako vinné sklepy.

4.5.6 LEDNICKO-VALTINSKÝ AREAL

Spojením přírodních sil a lidských zásahů vznikl úchvatně krásný kraj. Území o rozloze téměř 300 km² v blízkosti zámků Lednice a Valtice obhospodařovali po dobu dvou století příslušníci rodu Lichtenštejnů. Zámecké parky se proměňují v přírodní krajinu, rybníky propojené potoky, romantické zříceniny, napodobeniny řeckých chrámů, lovecké zámečky, lesy a vinné sklípky. Optimálním dopravním prostředkem je zde jízdní kolo. Celý komplex je zapsán na seznamu světového dědictví UNESCO.

Knížecí sídlo v Lednici, postavené ve stylu anglické windsorské gotiky, obklopené rozsáhlým parkem s kompozicí rybníka a vyhlídkovým minaretem, patří právem k nejnavštěvovanějším památkám v Čechách.

4.6 VLASTNÍ TURISTICKÝ PROGRAM V JIHMORAVSKÉM KRAJI

Poznávací zájezd má náročnost šesti dní a vhodné jsou pro jeho uskutečnění jarní a letní měsíce. Je připraven pro 15-19 osob s místem odjezdu Brno. Zahraniční klienty z Londýna dorazí do Brna v pondělí v ranních hodinách, pro ně program bude rozšířen o prohlídku Brna a budou ubytováni v Bed & Breakfast penzion Brno.

Prohlídka Brna pro britské klienty zahrnuje Náměstí svobody, hrad Špilberk, park hradu Špilberk, oběd v restauraci Formanka a Světelná fontána u Janáčkově divadla.

4.6.1 PRVNÍ DEN

První den (úterý) začíná odjezdem z Brna z parkoviště Hodonínská v 9:00 přes letiště Brno (6 km), kde je potřeba vyzvednout zahraniční klienty (přilet 9:35 z Londýna) směrem na Velehrad (50 km). První zastávkou je zřícenina hradu Střílky, orientační příjezd je v 11.00. Z hradu se zachovala jen jedna zeď a nějaké ty příkopy. Čekací doba 1 hodina. Další zastávkou je hrad Buchlov (12 km). Čekací doba 4 hodiny. Možnost oběda bude pro účastníky zájezdu v hospodě u Špalka. Po obědě odjezd do Zámeckého parku Buchlovice (7 km). Odjezd do penzionu Villa Rozárka (9,5 km).

Hrad Buchlov – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) - 200 Kč

Senioři (65+) - 160 Kč

Mládež (od 18 do 24 let) - 160Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 160 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 60 Kč

(Národní památkový ústav. Buchlov. Oficiální webová prezentace státního hradu)

Zámecký park Buchlovice – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) - 100 Kč

Senioři (65+) - 80 Kč

Mládež (od 18 do 24 let) - 80 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 80 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 30 Kč

(Národní památkový ústav. Buchlovice. Oficiální webová prezentace státního hradu)

4.6.2 DRUHÝ DEN

Druhý den se uskuteční celodenní pěší okruh od památníku Velké Moravy (pěšky 400 metru od penzionu Rozárka) do Velehradu.

Na okruhu účastníci zájezdu uvidí Kostel sv. Jana, podzemí baziliky – lapidárium s expozicí Matyrion, Bazilika Nanebevzetí Panny Marie a svatého Cyrila a Metoděje, kostel Svatého Ducha, Archeoskanzen Modrá, rozhlednu Modrá. Možnost oběda pro účastníky bude v Hospůdce u Alenky. Po dokončení okruhu na ně bude čekat přistavený autobus k rozhledně Modra, který je dopraví zpátky na hotel, kde je bude čekat večere (6,6 km)

Archeoskanzen Modrá – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) - 100 Kč

Senioři (65+) - 70 Kč

Studenti - 70 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - zdarma

Děti (od 3 do 15 let) - 70 Kč

(Archeoskanzen Modrá)

4.6.3 TŘETÍ DEN

Třetí den se ráno účastníci přepraví autobusem do města Bzenec (20 km), kde navštíví Kaple sv. Floriána a Šebestiána a zámek Bzenec. Následuje oběd v restauraci Sokolovna. Čekací doba 4 hodiny. Po obědě se odjíždí směrem na Mikulčice, přesněji do Slovanského hradiště v Mikulčicích (40 km). Čekací doba 2 hodiny. Po prohlídce hradiska se odjíždí směrem na Břeclav na prohlídku zámku Břeclav (20 km). Po návštěvě zámku opět na účastníky bude čekat autobus, čekací doba 3 hodiny, který je dopraví do nového místa ubytování, konkrétně penzion U Doubků (2,3 km), kde pro ně bude připravený oběd v restauraci U Doubků.

Slovanské hradiště Mikulčice

Dospělí (od 25 do 64 let) - 100 Kč

Senioři (65+) - 60 Kč

Studenti (od 18 do 24 let) - 60 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - zdarma
(SLOVANSKÉ HRADIŠTĚ V MIKULČICÍCH)

Zámek Břeclav

Dospělí (od 25 do 64 let) - 40 Kč

Senioři (65+) - 20 Kč

Studenti (od 18 do 24 let) - 20 Kč

Děti (od 6 do 15 let) – 20 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P – zdarma
(Městské muzeum a galerie Břeclav)

4.6.4 ČTVRTÝ DEN

Čtvrtý den se bude nést v duchu poznávání Knížecího sídla v Lednici (8,2 km). První zastávkou je státní zámek Lednice. Je to jeden z nejvelkolepějších a nejromantičtějších zámků na jižní Moravě i v celých Čechách. Na tento areál o velikosti 300 km² je vyhrazen celý den, takže nikdo z účastníků nebude mít pocit že si něco nestihl prohlédnout. Účastníci uvidí zámecké zahrady, skleník, rybník, jízďárny, Mourskou vodárnu a také Minaret. Možnost oběda bude pro účastníky v restauraci U Tlustých. V odpoledních hodinách se odjíždí zpátky do Břeclavi (8,2 km) kde účastníky budou mít čas na volnou zábavu.

Reprezentační sály (zámek Lednice) – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) - 240 Kč

Senioři (65+) - 190 Kč

Mládež (od 18 do 24 let) - 190 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 190 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 70 Kč

Děti do 5 let – zdarma

Soukromé apartmány (zámek Lednice) – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) - 240 Kč

Senioři (65+) - 190 Kč

Mládež (od 18 do 24 let) - 190 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 190 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 70 Kč

Děti do 5 let – zdarma

Skleník (zámek Lednice) – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) - 100 Kč

Senioři (65+) - 80 Kč

Mládež (od 18 do 24 let) - 80 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 80 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 30 Kč

Děti do 5 let – zdarma

4.6.5 PÁTÝ DEN

Pátý den účastníky čeká cesta do Mikulova (20 km), který je známý svou židovskou komunitou a také památkami, mezi něž patří bývalý zámek Dietrichsteinů (dnes místní historické muzeum – zámek Mikulov), Kozí hrádek, vrch Svatý Kopeček, synagoga na Husově ulici, piaristická kolej, kaple svatého Šebestiána. Odpoledne se přesouvá do vinného sklepu U Hroznu, kde bude probíhat řízená degustace 10 vzorků vín s výkladem o pěstování révy a výrobě vína s profesionálním somelierem, šampaňské otevírané šavlí, po degustaci volné dopíjení vín z degustačních vzorků a raut. Následuje peší cesta na penzion Růže (0,8 km)

Galerie Dietrichsteinů (zámek Mikulov) – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) – 120 Kč

Senioři (65+) - 60 Kč

Studenti - 60 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - zdarma Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 60 Kč

Zámecká knihovna (zámek Mikulov) – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) – 90 Kč

Senioři (65+) - 45 Kč

Studenti - 45 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - zdarma Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 45 Kč

Zámecká zahrada (zámek Mikulov) – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) –120 Kč

Senioři (65+) - 60 Kč

Studenti - 60 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - zdarma Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 60 Kč

(Mikulov město s vůni jihu. www.rmm.cz)

Kozí hrádek – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) –30 Kč

Senioři (65+) - 20 Kč

Studenti - 20 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - zdarma Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 20 Kč

(Kozí hrádek. Kozi-hradek.cz)

4.6.6 ŠESTÝ DEN

Šestý den v ranních hodinách se odjíždí směrem na Znojmo (56 km). První zastávkou je chrám svatého Mikuláše (Kostel sv. Mikuláše) - starý kostel na skále nad řekou Dyjí. Kostel byl postaven od roku 1338 do druhé poloviny 15. století na místě starého románského kostela z 12. století. Další zastávkou je Znojemský hrad (Znojemský hrad) - hrad s velmi bohatou historií úzce spjatou s dějinami města. Byl přestavěn v polovině 18. století. Nyní v něm sídlí Moravské zemské muzeum. Další zastávkou je Rotunda svaté Kateřiny - Rotunda z počátku 12. století s nejstaršími dochovanými románskými freskami. Nachází se v blízkosti hradeb starého hradu. Nabízí také úchvatný výhled na okolní krajinu. Vlkova věž - gotická věž, vysoká 32 m, postavená ve 14. století, součást starého opevnění města. Poslední zastávkou je Minoritský klášter. Možnost oběda bude pro účastníky v restauraci Mezopotámie. Čekací doba 5 hodin. Po obědě je naplánována prohlídka znojemského podzemí. Odjezd směrem na Brno přes letiště Brno (70 km) na konečnou zastávku parkoviště Hodonínská (7,5 km)

Vlková věž – vstupné

Pro všechny 25 Kč (Informační centrum VOC Znojmo)

Znojemský hrad – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) –150 Kč

Senioři (65+) - 120 Kč

Studenti - 120 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 120 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 120 Kč

Děti do 6 let - zdarma

(muzeumznojmo.cz)

Rotunda svaté Kateřiny – vstupné

Jednotné vstupné – 150 Kč

(muzeumznojmo.cz)

Minoritský klášter – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) –70 Kč

Senioři (65+) - 50 Kč

Studenti - 50 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P - 50 Kč

Děti (od 6 do 17 let) - 50 Kč

Děti do 6 let – zdarma

(muzeumznojmo.cz)

Znojemské podzemí – vstupné

Dospělí (od 25 do 64 let) –130 Kč

Senioři (65+) - 80 Kč

Studenti - 80 Kč

Držitelé průkazu ZTP, ZTP/P – 80 Kč

Děti (od 6 do 15 let) - 80 Kč

Děti do 6 let – zdarma

(znojemskábeseda.cz)

4.6.7 DOPRAVA

Zdeněk Svoboda autobusový doprava

Společnost nabízí kompletní autobusovou dopravu v tuzemsku i zahraničí. Zajišťuje autobusovou dopravu pro cestovní kanceláře, školy a pod. Pro zájezd na Jižní Moravu je k

dispozici následující model: Mikrobus Mercedes Benz Sprinter 413 CDI r.v. 2002, EURO 3, kapacita 20+řidič, klimatizace, mikrofon, TV+DVD,tažné zařízení, SKIBOX.

Cena: 28kč / 1km, čekání 200kč / 1 hodinu (v tuzemsku + 21% DPH)

4.6.8 UBYTOVÁNÍ

Jelikož účastníci v rámci zájezdu procestují část Jihomoravského kraje, ubytování jim bude poskytnuto ve více ubytovacích zařízeních. První a druhou noc stráví ve Starém Městě v penzionu Villa Rozárka. Třetí a čtvrtou noc stráví účastníci zájezdu v Břeclavi v penzionu U Doubků. Poslední noc stráví cestující v Mikulově v penzionu Růže.

4.6.9 STRAVOVÁNÍ

Kvůli formě zájezdu bude stravování zajištěno vždy v místě pobytu. Na obědy je vždy vyčleněný čas v daných lokalitách. A večere jsou zajištěné v místě ubytování. Obědové menu se v restauracích pohybuje okolo 200 Kč. Poplatek za večere se pak v penzionech pohybuje také okolo 200 Kč. Snídaně je možné si zakoupit v ubytovacích zařízeních za příplatek.

4.7 KALKULACE

Tabulka 6 je určena pro cestující z ČR. Tabulka 7 je určena pro britské cestující. Z důvodu toho, že do ČR dorazí už v pondělí ráno, bude jejich program rozšířen o prohlídku Brna a ubytování v Bed & Breakfast penzion Brno.

Tabulka 6 Kalkulace zájezdu

Poznávací 6denní zájezd, Jižní Morava KALKULACE		
Vstupné	cena za osobu	cena za 19 osob
Hrad Buchlov	200 Kč	3 800 Kč
Zamecký park Buchlovice	100 Kč	1 900 Kč
Archeoskanzen Modrá	100 Kč	1 900 Kč
Slovanské hradiště Mikulčice	100 Kč	1 900 Kč
Zámek Břeclav	40 Kč	760 Kč
Reprezentační sály (zámek Lednice)	240 Kč	4 560 Kč
Soukromé apartmány (zámek Lednice)	240 Kč	4 560 Kč
Skleník (zámek Lednice)	100 Kč	1 900 Kč
Galerie Dietrichsteinů (zámek Mikulov)	120 Kč	2 280 Kč
Zámecká knihovna (zámek Mikulov)	90 Kč	1 710 Kč
Zámecká zahrada (zámek Mikulov)	120 Kč	2 280 Kč
Kozí hrádek	30 Kč	570 Kč
Vlková věž	25 Kč	475 Kč
Znojemský hrad	150 Kč	2 850 Kč

Rotunda svaté Kateřiny	150 Kč	2 850 Kč
Minoritský klášter	130 Kč	2 470 Kč
Celkem	1 935 Kč	36 765 Kč
Ubytování		
Penzion Villa Rozárka - dvojlůžko, 2 noci	1 960 Kč	41 160 Kč
Penzion U Doubků - dvojlůžko, 2 noc	1 680 Kč	35 280 Kč
Penzion Růže - dvojlůžko, 1 noc	700 Kč	14 700 Kč
Celkem	4 340 Kč	91 140 Kč
Sleva 15%	3 689 Kč	77 469 Kč
Doprava		
306 km + 5% = 321,3	450 Kč	8 996 Kč
čekací doba 200 Kč/h	290 Kč	5 800 Kč
DPH 21%	155 Kč	3 107 Kč
Celkem	895 Kč	17 904 Kč
Stravování		
Večeře v místě ubytování 200 Kč	1000	20000
Obědy v restauracích 300 Kč	1800	36000
Celkem	2800	56000
Celkem	9 319 Kč	186 384 Kč
Marže cestovní kanceláře 20%	1 864 Kč	37 277 Kč
Celkem	11 183 Kč	223 660 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Ceny vstupného jsou rozpočítané mezi 19 lidí. Průvodci mají vstupy do památkových objektů zdarma a řidiči se těchto aktivit neúčastní. Ubytování a stravování je rozděleno mezi 21 osob (1x průvodce, 1x řidič), za které to platí účastníci zájezdu. Marže cestovní kanceláře je zpravidla 20%. Tak cena za celý zájezd pro tuzemští cestující činí 11 183 Kč, cena pro britské cestující činí 12 727 Kč.

Tabulka 7 Kalkulace zájezdu pro britské cestující

Poznávací 6denní zájezd, Jižní Morava KALKULACE		
Vstupné	cena za osobu	cena za 19 osob
Hrad Buchlov	200 Kč	3 800 Kč
Zamecký park Buchlovice	100 Kč	1 900 Kč
Archeoskanzen Modrá	100 Kč	1 900 Kč
Slovanské hradiště Mikulčice	100 Kč	1 900 Kč
Zámek Břeclav	40 Kč	760 Kč
Reprezentační sály (zámek Lednice)	240 Kč	4 560 Kč

Soukromé apartmány (zámek Lednice)	240 Kč	4 560 Kč
Skleník (zámek Lednice)	100 Kč	1 900 Kč
Galerie Dietrichsteinů (zámek Mikulov)	120 Kč	2 280 Kč
Zámecká knihovna (zámek Mikulov)	90 Kč	1 710 Kč
Zámecká zahrada (zámek Mikulov)	120 Kč	2 280 Kč
Kozí hrádek	30 Kč	570 Kč
Vlková věž	25 Kč	475 Kč
Znojemský hrad	150 Kč	2 850 Kč
Rotunda svaté Kateřiny	150 Kč	2 850 Kč
Minoritský klášter	130 Kč	2 470 Kč
Celkem	1 935 Kč	36 765 Kč
Ubytování		
Bed & Breakfast penzion Brno - dvojlůžko	925 Kč	
Penzion Villa Rozárka - dvojlůžko, 2 noci	1 960 Kč	41 160 Kč
Penzion U Doubků - dvojlůžko, 2 noc	1 680 Kč	35 280 Kč
Penzion Růže - dvojlůžko, 1 noc	700 Kč	14 700 Kč
Celkem	5 265 Kč	91 140 Kč
Sleva 15%	4 475 Kč	77 469 Kč
Doprava		
Doprava z letiště na hotel	100 Kč	
306 km + 5% = 321,3	450 Kč	8 996 Kč
čekací doba 200 Kč/h	290 Kč	5 800 Kč
DPH 21%	155 Kč	3 107 Kč
Celkem	895 Kč	17 904 Kč
Stravování		
Večeře v místě ubytování 200 Kč	1200	24000
Obědy v smluvných restauracích 300 Kč	2100	42000
Celkem	3300	66000
Celkem	10 605 Kč	212 109 Kč
Marže cestovní kanceláře 20%	2 121 Kč	42 422 Kč
Celkem	12 727 Kč	254 530 Kč

5. ZÁVĚR

Jihomoravský kraj je druhým nejnavštěvovanějším krajem v České republice a disponuje pestrou škálou historických, přírodních, kulturních, vzdělávacích a rekreačních atraktivit, které představují významný potenciál pro další rozvoj cestovního ruchu.

- Z hlediska sezónnosti stále přetrvává výrazný nepoměr mezi návštěvností v letním a zimním období. Letní měsíce jsou tradičně aktivnější. V této souvislosti mohou pomoci další formy cestovního ruchu (např. kongresová turistika).

- Kulturní a historické památky, cykloturistika a vodní sporty patří dlouhodobě k nejoblíbenějším cílům a aktivitám v regionu.

Co se týče turistických cílů, největší nárůst počtu návštěvníků zaznamenávají především nové atraktivy orientované na rekreační a vzdělávací aktivity a přírodní památky.

- Počet návštěvníků některých destinací je již na hranici udržitelnosti a vedení regionu by se mělo zaměřit na propagaci dalších, v současnosti méně oblíbených destinací. Mezi oblastmi s vhodnými podmínkami patří Boškovicko, Hornácko, Ivančicko, Moravský Krumlov, Oslavansko, Ždenický les a další. Cílem by mělo být zvýšení atraktivity těchto oblastí a přilákání návštěvníků, kteří jsou z velké části soustředěni do tradičních míst.

- Většina návštěvníků Jihomoravského kraje pochází ze sousedních zemí. Z mimoevropských zemí přijíždí nejvíce návštěvníků z Korejské republiky a Číny. Jihomoravský kraj může v budoucnu výrazně zvýšit počet zahraničních turistů díky cíleným marketingovým aktivitám a také díky své výhodné poloze na hranicích České republiky, Rakouska a Slovenska.

Navržený zájezd je tematický více orientován na raný středověk, kdy na jižní Moravě bylo pravděpodobné sídlo nejstaršího známého státního útvaru na území dnešní ČR, Velkomoravské říše. Velká Morava měla zásadní a dlouhodobý kulturní význam pro české země, a povědomí o tom by měli získat i zahraniční účastníci zájezdu.

6. SEZNAM LITERATURY:

- BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.
- Palatková, Monika. *Mezinárodní turismus, 2., aktualizované a rozšířené vydání*.
- ČERNÁ, Jana. *Nové trendy v cestovním ruchu pro markétov*. Trnava 2015: s. 13. ISBN 978-80-8105-728-1
- FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0207-X.
- HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.
- INDROVÁ, J. *Cestovní ruch*, Praha: Economica, 2009, ISBN 978-80-245-1569-4
- KOTÍKOVÁ, Halina. *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.
- MALÁ, Vlasta. *Cestovní ruch: (vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1999. ISBN 80-7079-443-7.
- NAVRÁTIL, Josef. *Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. *Ekonomie studium*. ISBN 978-80-87197-50-9.
- PALATKOVÁ, Monika. *Marketingová strategie destinace cestovního ruchu: jak získat více příjmů z cestovního ruchu*. Praha: Grada, 2006. *Manažer*. ISBN 80-247-1014-5.
- PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní cestovní ruch: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, význam turismu v mezinárodních ekonomických vztazích, evropská integrace a mezinárodní turismus*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3750-8.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky : vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.
- VYSTOUPIL, Jiří a Martin ŠAUER. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. Plzeň:

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-340-7.

VYSTOUPIL, Jiří, Martin ŠAUER a Michal TROUSIL. Geografie cestovního ruchu ČR.

Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-538-7.

Kolektiv autorů. Cestovní ruch I, fakulta mezinárodních vztahů, katedra mezinárodních vztahů, VŠE v Praze, 2004, ISBN 80-245-0799-4

Cestovní ruch v Jihomoravském kraji ve 4. čtvrtletí 2022 a v roce 2022. czso.cz. [online] Český statistický úřad 2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb/cestovni-ruch-v-jihomoravskem-kraji-ve-4-ctvrtleti-2022-a-v-roce-2022>

Charakteristika Jihomoravského kraje. czso.cz [online] Český statistický úřad 2023 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xb/charakteristika_jihomoravskeho_kraje

Ceny obědu za rok vzrostly o pětinu. blog.sodexo.cz [online] SODEXO 2023 [cit. 2023-01-09]. Dostupné z: <https://blog.sodexo.cz/ceny-obedu-za-rok-vzrostly-o-petinu>

Sustainable Tourism Cooperative Research Centre, 1997-2010

Nejnovější údaje: Jihomoravský kraj. czso.cz. [online] Český statistický úřad 2023 [cit. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xb/1-xb>

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O JIHOMORAVSKÉM KRAJI. kr-jihomoravsky.cz [online] Krajský úřad Jihomoravského kraje 2020. Dostupné z: <https://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>

Vývoj českého příjezdového cestovního ruchu v roce 2021 dle ČSÚ. mmr.cz [online] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 2023. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/informace-udalosti/vyvoj-ceskeho-prijezdoveho-cestovniho-ruchu-v-roce>

Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2021+. lepsikraj.cz [online] Moore Czech Republic s.r.o. Dostupné z: <https://lepsikraj.cz/download/3srjmk-2021-strategicka-cast.pdf>

NĚMEC, Václav. Velká Morava. dějepis.com [online] CzechTrade 2023.
Dostupné z: <https://www.dejepis.com/ucebnice/velka-morava/>

Prezentace na téma „Velkomoravská říše“. Slideplayer.cz [online]
Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/15702611/>

Ceník. Villarozarka.cz [online] CzechTrade 2014. Dostupné z:
<https://www.villarozarka.cz/cenik.html>

Ceník přepravy autobusy a mikrobuse. bussvoboda.cz [online]
Autobusová doprava - Zdeněk Svoboda 2023. Dostupné z:
<http://www.bussvoboda.cz/cenik-prepravy-autobusy-mikrobuse>

Ceník ubytování. udoubku.cz [online] Penzion a restaurace U Doubků.
Ubytování a vinárna U Doubků. Dostupné z:
<https://udoubku.cz/ubytovani-penzion-breclav/#cenik>

Penzion Růže. penzionruze.cz [online] Penzion Růže. Dostupné z:
<https://www.penzionruze.cz>

Příjmy z mezinárodního cestovního ruchu rostou. Czechtourism.cz
[online] Copyright © 2023 CzechTourism [cit. 2022-06-]. Dostupné z:
<https://www.czechtourism.cz/cs-CZ/Novinky/Archiv/2022/06/Prijmy-z-mezinarodniho-cestovniho-ruchu-rostou>

7. SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Klasifikace cestovního ruchu	16
Tabulka 2 Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v ČR.....	26
Tabulka 3 Počet přenocování v HUZ v ČR.....	26
Tabulka 4 Spotřeba příjezdového cestovního ruchu v ČR v letech 2012-2021 v mil. Kč	26
Tabulka 5 SWOT analýza	32
Tabulka 6 Kalkulace zájezdu.....	42
Tabulka 7 Kalkulace zájezdu pro britské cestující	43

8. SEZNAM OBRÁZKU

Obrázek 1 Velkomoravská říše.....	34
-----------------------------------	----

9. SEZNAM GRAFU

Graf 2 Využití služeb HUZ v Jihomoravském kraji	28
---	----